

Sygn. akt IV Ca 2250/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Małgorzata Truskolaska - Żuczek

Sędziowie SO Beata Błaszczyk (spr.)

SR (del.) Jacek Modras

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 14 lutego 2017 roku w Warszawie

sprawy z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W.

z udziałem R. K.

o wpis hipoteki przymusowej w księdze wieczystej Kw. (...)

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 23 września 2016 roku, Dz. Kw. 5937/16 (Dz. Kw. nr 4243/16)

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację.

Beata Błaszczyk Małgorzata Truskolaska - Żuczek Jacek Modras

Sygn. akt IV Ca 2250/16

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 21 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. żądał dokonania, w księdze wieczystej Kw. (...), wpisu hipoteki przymusowej w kwocie 141.449,49 złotych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne wraz z odsetkami.

Jako podstawę wpisu wnioskodawca dołączył własną decyzję z dnia 12 grudnia 2014 roku, nr (...), orzekającą o odpowiedzialności R. K. jako komplementariusza Spółki(...) Spółka komandytowa, z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi, w łącznej kwocie 188.873,16 złotych. Złożył również poświadczoną kopię dowodu doręczenia tej decyzji uczestnikowi postępowania.

18 maja 2016 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Legionowie uwzględnił wniosek w całości, dokonując żądanego wpisu.

Orzeczenie zaskarżył R. K., wnosząc o jego uchylenie w całości lub w części, odpowiadającej kwocie zobowiązania, pomniejszonej o dokonane wpłaty i zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w przypadku ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika.

Wskazywał, że wpis został dokonany pomimo braku podstaw faktycznych, bowiem odnośnie zobowiązań, co do których wydano decyzję o odpowiedzialności osób trzecich, została podpisana umowa o rozłożeniu zaległości na raty, a postępowanie egzekucyjne zawieszono.

Był zdania, że wpisu dokonano bez podstawy formalnoprawnej, tj. stosownego dokumentu, przewidzianego przepisami prawa.

Podnosił, że po wydaniu decyzji z dnia 12 grudnia 2014 roku, Spółka komandytowa, której zobowiązania są źródłem jego odpowiedzialności zawarła układ i podpisała umowę o rozłożeniu należności na raty, a postępowanie egzekucyjne zostało zawieszono. Z tego względu podejmowanie tak drastycznych działań, wobec osoby odpowiedzialnej posiłkowo, ocenił jako bezpodstawne. Twierdził także, iż na podane w decyzji numery kont zostały wpłacone kwoty - 11.400,00 złotych, 70.000,00 złotych i 33.500,00 złotych, o które należy pomniejszyć kwotę z decyzji - 188.873,16 złotych.

Skarżący dołączył kopię umowy z dnia 18 lutego 2016 roku, zawartej pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałem w W. oraz (...) Spółka Komandytowa o rozłożeniu należności na raty oraz kopie poleceń przelewów na rachunek ZUS, na kwoty wskazane w skardze.

Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę na skutek złożonej skargi, postanowieniem z dnia 23 września 2016 roku, zaskarżony wpis utrzymał w mocy (pkt 1.), a wnioskodawcę i uczestnika pozostawił przy poniesionych kosztach (pkt 2.).

Odwołując do art. 109 ust. 1 i art. 110 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, Sąd wskazał, że wnioskodawca dołączył wymagane dokumenty, które stanowią podstawę wpisu hipoteki przymusowej w księdze wieczystej.

Stwierdził, iż w postępowaniu o wpis hipoteki przymusowej, sąd wieczystoksięgowy nie bada, czy istnieje i jaka jest wysokość wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym lub innym dokumentem, np. decyzją administracyjną. Z tego względu ocenił jako niezasadne argumenty, dotyczące badania, w toku postępowania wieczystoksięgowego, wysokości hipoteki przymusowej i pomniejszania jej wysokości o kwoty pieniężne wymienione w skardze.

Sąd zauważył, iż z treści decyzji administracyjnej z dnia 12 grudnia 2014 roku, stanowiącej podstawę zaskarżonego wpisu oraz umowy z dnia 18 lutego 2016 roku o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek, załączonej do skargi, wynika, że zadłużenie skarżącego wzrosło o ponad 1/3 na przestrzeni niespełna 2 lat.

Sąd I instancji stwierdził także, że zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych na (...) Spółka komandytowa w W. ciążył obowiązek zapłaty należnych składek za wskazany okres. Stosownie do art. 115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i 32 u.o.s.u.s., wspólnicy spółki komandytowej odpowiadają solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami całym swoim majątkiem za zaległości z tytułu nieopłaconych składek. Jednakże to do wierzyciela należy uznanie od kogo będzie dochodził swoich wierzytelności i w jakiej części.

Skarżący jest komplementariuszem wskazanej Spółki, a czynności egzekucyjne prowadzone przez Dyrektora I Oddziału ZUS okazały się częściowo skuteczne. Przy czym ustalono, iż Spółka nie posiada majątku w szczególności nieruchomości, ruchomości i innych wierzytelności oraz praw majątkowych, z których egzekucja wobec Spółki byłaby skuteczna i doprowadziłaby do zaspokojenia wierzyciela lub możliwe byłoby zabezpieczenie jego zobowiązań.

W przekonaniu Sądu Rejonowego wpis hipoteki przymusowej został dokonany na podstawie stosownego dokumentu, przewidzianego przepisami prawa. W świetle art. 110 pkt 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece taki dokument stanowi przedłożona przez wnioskodawcę decyzja administracyjna. Z kolei w art. 35 § 2 pkt 1 Ordynacji podatkowej,

w sposób enumeratywny, zostały wymienione decyzje, które mogą być podstawą wpisu hipoteki przymusowej, m.in. o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej. Zamknięty katalog tych decyzji wyklucza możliwość dokonania wpisu hipoteki przymusowej na podstawie innych decyzji podatkowych. Wymienione w tym przepisie decyzje stanowią podstawę do dokonania wpisu hipoteki przymusowej, nawet jeśli nie są ostateczne, o ile tylko zostały doręczone.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Rejonowy uznał, że wpis został uczyniony prawidłowo, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i dlatego utrzymał go w mocy, stosownie do art. 518¹ § 3 k.p.c.

Od tego postanowienia apelację złożył R. K., podtrzymując argumentację, przedstawioną we wcześniejszej skardze. Podnosił, że wierzytelność w znacznym stopniu wygasła poprzez dokonanie spłaty, a w pozostałej części nastąpiło odnowienie długu.

Wywodził również, że dokonanie wpisu jest sprzeczne z art. 68 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w związku z art. 58 § 2 k.c. Nadmierność obciążenia należy rozpatrywać w momencie dokonywania wpisu, nie tylko na etapie ustanowienia hipoteki i zmniejszenia stanu zadłużenia. W ocenie apelującego, nadmierne obciążenie hipoteką osoby odpowiedzialnej za zobowiązania osób trzecich jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

R. K. nie zgodził się z argumentacją Sądu Rejonowego, dotyczącą braku konieczności badania istnienia wierzytelności w momencie dokonania wpisu. Twierdził, że nie jest ona poparta uregulowaniami prawnymi.

W następstwie powyższego apelujący wnosil o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości lub w części, odpowiadającej kwocie zobowiązania, pomniejszonej o dokonane wpłaty i zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w przypadku ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest pozbawiona uzasadnionych podstaw prawnych.

Sąd Rejonowy dokonał właściwych ustaleń faktycznych oraz trafnej oceny materiału dowodowego, w oparciu o którą wprowadził słuszne wnioski jurydyczne, prawidłowo uzasadniając swoje stanowisko.

Wobec faktu, że nie jest rzeczą sądu odwoławczego powielanie wywołu Sądu I instancji, którego argumentację Sąd Okręgowy w pełni podziela, w ramach niniejszego uzasadnienia należało poprzestać jedynie na odniesieniu się do wywołu apelacji.

Sąd Odwoławczy aprobuje pogląd Sądu Rejonowego i przyznaje, że art. 626⁸ § 2 k.p.c., zakreślający kognicję sądu wieczystoksięgowego, nakazuje badanie treści i formy wniosku, dołączonych do niego dokumentów oraz treści księgi wieczystej.

W praktyce oznacza to sprawdzenie, czy wniosek został złożony przez osobę legitymowaną do jego wniesienia, czy okoliczności w nim przytoczone mogą być podstawą dokonania żądanego wpisu oraz czy odpowiada on wymaganiom formalnym.

Powołany przepis określa jednocześnie zakres rozważań sądu odwoławczego, przy rozpoznawaniu apelacji. To stanowisko jest ugruntowane w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego (m. in. postanowienie z dnia 04 grudnia 2008 r., I CSK 207/08, Lex 560501; postanowienie z dnia 16 stycznia 2009 r., Lex 523685; postanowienie z dnia 17 stycznia 2013 r., III CSK 81/12, Lex 1288672). Kontrola zaskarżonego orzeczenia (wpisu lub jego odmowy), dokonywana przez sąd drugiej instancji na skutek wniesionej apelacji, powinna być zatem ograniczona tylko do tego, czy w świetle dokumentów załączonych do wniosku i którymi dysponował sąd pierwszej instancji, była podstawa do dokonania bądź odmowy wpisu, zgodnie z wnioskiem o wpis (postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2014 r., II CSK 225/13, Lex 1460722).

W przypadku wniosku o wpis hipoteki przymusowej przedmiotem badania jest jedynie to, czy prawo dłużnika podlegające obciążeniu jest ujawnione w księdze wieczystej, czy wierzyciel złożył tytuł wykonawczy we właściwej formie oraz czy suma hipoteki nie przekracza kwoty, wyliczonej stosownie do art.110¹ ustawy z dnia 06 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 790, dalej: u.k.w.h.).

Oznacza to, że w postępowaniu o wpis hipoteki przymusowej do księgi wieczystej nie bada się, czy i w jakim zakresie spełniono świadczenie objęte tytułem wykonawczym. Tego rodzaju okoliczności mogą być natomiast przedmiotem dociekań w toku postępowania administracyjnego, dotyczącego decyzji, stanowiącej podstawę wpisu lub w procesie cywilnym o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym (art. 10 u.k.w.h.).

Takie zapatrywanie znajduje oparcie w poglądzie, prezentowanym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2011 roku, IV CSK 392/10 (Legalis 354205), w którym wskazano, że nie podlegają kognicji sądu wieczystoksięgowego inne okoliczności aniżeli te, które dotyczą wniosku, dołączonych do niego dokumentów i treści księgi wieczystej. Poza zakres jego kognicji wykracza natomiast badanie prawidłowości trybu prowadzenia postępowania administracyjnego i merytorycznej treści tytułu wykonawczego.

Powyższe prowadzi do przekonania, że wbrew przeświadczeniu apelującego postępowanie wieczystoksięgowe nie służy do rozstrzygania sporów o prawo (w tym o istnienie i wysokość wierzytelności podlegającej zabezpieczeniu hipotecznemu), niezależnie od tego, czy rozstrzygnięcie tego sporu byłoby przesłanką orzekania sądu wieczystoksięgowego, czy też samo w sobie byłoby wynikiem rozpoznania wniosku.

Konkludując, Sąd Okręgowy podkreśla, że zgodnie z art. 26 ust. 2 zd. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 963) wystawione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu składek oraz jej wysokość są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości, stanowiącej własność zobowiązanego. W myśl zaś art. 26 ust. 3 zd. 2 tej ustawy podstawą ustanowienia hipoteki przymusowej jest doręczona decyzja o określeniu wysokości należności z tytułu składek, o odpowiedzialności osoby trzeciej lub o odpowiedzialności następcy prawnego.

Wynika stąd, że aby Zakład Ubezpieczeń Społecznych mógł skutecznie wystąpić z wnioskiem do sądu wieczystoksięgowego o ustanowienie hipoteki przymusowej, powinny zostać spełnione łącznie dwa warunki, a mianowicie: wydanie decyzji określającej wysokość należności z tytułu składek oraz doręczenie jej dłużnikowi.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca złożył wymagane dokumenty, to jest decyzję określającą wysokość należności z tytułu składek, w której mieści się kwota żądanej hipoteki oraz dowód doręczenia jej uczestnikowi. Przedłożona decyzja stanowi podstawę wnioskowanego wpisu, stosownie do art. 110 u.k.w.h.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 5 k.c., Sąd Odwoławczy wskazuje, że stosowanie tej regulacji w sprawach wieczystoksięgowych jest wykluczone. W orzecznictwie przyjmowane jest powszechnie, iż z racji ograniczonej kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym i sformalizowanego jego toku, zasadność wpisów do księgi wieczystej nie podlega badaniu z punktu widzenia zasad współżycia społecznego (postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2013 r., III CSK 75/12, Lex 1293780; postanowienie SN z dnia 14 lutego 2003 r., IV CK 109/02, Lex 137545). Wynika stąd, że argumenty odwołujące się do względów słuszności oraz zasad współżycia społecznego nie mogą odnieść skutku w tym postępowaniu.

Przedstawione względy uzasadniają uznanie apelacji jako niezasadnej i oddalenie jej przez Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Beata Błaszczyk Małgorzata Truskolaska - Żuczek Jacek Modras